

Sygn. I Ca 242/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2017 r.,

SĄD OKRĘGOWY W ŁOMŻY W WYDZIALE I CYWILNYM,

w składzie:

PRZEWODNICZĄCA: ANNA KACPRZYK,

PROTOKOLANT: MONIKA ZUZGA,

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2017 r. w Łomży,

na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko M. S.,

o zapłatę,

na skutek apelacji powódki

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Łomży z 12 kwietnia 2017 r., sygn. I C 959/16,

oddala apelację.

Sygn. I Ca 242/17

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od M. S. kwoty 3.276,10 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie od dnia 10 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty. Powód wskazywał, iż pozwany zobowiązał się poprzez podpisanie weksla z 18 sierpnia 2015 r. do zapłaty w dniu 9 grudnia 2015 r. wskazanej w wekslu kwoty 3.276,10 zł. Dlatego 9 listopada 2015 r. powód wezwał pozwanego do wykupu weksla. Pozwany nie dokonał żadnej wpłaty. Tym samym próba pozasądowego rozwiązania sporu poprzez wezwanie strony pozwanej do dobrowolnego spełnienia świadczenia okazała się bezskuteczna.

Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie.

Wyrokiem zaocznym z 12 kwietnia 2017 r., sygn. I C 959/16 Sąd Rejonowy w Łomży oddalił powództwo.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że powód (...) S.A. udzielił pozwanemu M. S. pożyczki pieniężnej na podstawie umowy z 18 sierpnia 2015 r. na mocy tej umowy pozwany zobowiązał się do ratalnej spłaty pożyczki. W treści umowy przewidziano 30 – dniowy termin wypowiedzenia umowy. W piśmie z 9 listopada 2015 r. zawierającym wypowiedzenie umowy, znalazło się stwierdzenie, że wypełniono weksel in blanco na podstawie postanowień umowy na kwotę 3.276,10. W skład powyższej sumy pieniężnej weszła suma niespłaconej pożyczki w wysokości 2.688,00 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 9.2 a) postanowień umowy – 3,48 zł, kwota 537,60 zł obliczona na podstawie pkt 9.2 b) postanowień umowy, kwota 45 zł obliczona na podstawie pkt 9.2 c) postanowień umowy oraz umowne odsetki dzienne obliczone na podstawie pkt 11.1 postanowień umowy w wysokości 2,02 zł.

Weksel „nie na zlecenie” został podpisany przez pozwanego w dniu 18 sierpnia 2015 r. Powód wypełnił go wskazując jako datę wykupu 9 grudnia 2015 r. Z treści pisma zawierającego wypowiedzenie umowy pożyczki wynikało, że weksel został wypełniony na podstawie deklaracji wekslowej. Deklarację tę strony sporządziły 18 sierpnia 2015 r. Na jej podstawie powód upoważniony był do wypełnienia weksla w zakresie domicyliatu i sumy wekslowej w trzech przypadkach i pod warunkami w nich określonymi. W pierwszym przypadku wypełnienie weksla następowało w sytuacji niespłacenia dwóch pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności. Warunkiem wypełnienia weksla było wcześniejsze wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni, a następnie wypowiedzenie umowy z zachowaniem okresu 30 - dniowego, po którym miał być wypełniony weksel. W drugim przypadku, gdyby doszło do zaległości z zapłatą jakiegokolwiek zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy, pożyczkodawca mógł wezwać w terminie 7 dni do zapłaty tych należności i przy bezskutecznym upływie terminu wypełnić weksel. Trzeci przypadek dotyczył odstąpienia pożyczkobiorcy od umowy.

Powód, mimo zobowiązania przez Sąd, nie przedstawił umowy pożyczki, a wyłącznie deklarację wekslową. Nie wyjaśnił – pomimo wezwania, czy w ramach umowy odprowadzone było ubezpieczenie, a jeśli tak, to w jakiej wysokości, a przy tym nie przedłożył – żadanego w razie pozytywnej odpowiedzi – dowodu uiszczenia składki ubezpieczeniowej i dokumentów umocowania do podpisania umowy ubezpieczenia.

Pozwany, pomimo osobistego odbioru korespondencji, nie zajął stanowiska w sprawie, nie zgłosił pisemnych wyjaśnień oraz nie stawiał się na wyznaczone posiedzenie sądowe. Skutkowało to wydaniem został wyroku zaocznego (art. 339 §1 k.p.c.).

Po rozważeniu okoliczności sprawy Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Podkreślił, że wydając wyrok zaoczny sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych z pozwie lub pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą. sąd ma jednak możliwość odstąpienia od powyższej reguły w sytuacji, gdy budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia przepisów prawa zgodnie z dyspozycją art. 339 §2 k.p.c. Zdaniem Sądu Rejonowego takie wątpliwości zaistniały w przedmiotowej sprawie.

Przedstawiony w sprawie weksel, stanowiący podstawę dochodzonych przez powoda roszczeń miał stanowić zabezpieczenie umowy pożyczki, do której zastosowanie miały też przepisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w szczególności art. 41 tejże ustawy. Z ust. 1 tego przepisu wynika, że weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. Z kolei w ust. 2 przewidziano, że w razie przyjęcia przez kredytodawcę weksla lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksla lub czeku na inną osobę, kredytodawca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody przez zapłatę weksla lub czeku. Natomiast w art. 10 prawa wekslowego znalazł się zapis, że jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa (por. Agnieszka Lisak „Prawo wekslowe: ile zostało weksla w wekslu” –publ. 27 września 2015 r., <http://www.rp.pl/Rzecz-o-prawie/309279968-Prawo-wekslowe-ile-zostalo-weksla-w-wekslu.html#ap-1>).

Ostatnia część zdania nie pozostawia wątpliwości, że przepis dotyczy tylko osób, które „nabyły weksel”. Tym samym nie dotyczy wierzyciela, któremu weksel wręczono. Tylko w stosunku do niego podnosić można wszelkie zarzuty, np. braku zobowiązania, jego wygaśnięcia, wadliwego spełnienia świadczenia wzajemnego, zawyżenia kwoty żądania itp. Tak też uwzględniano to w orzecznictwie Sądu Najwyższego (sygn. II CSK 657/13, sygn. V CSK 71/08, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach sygn. I ACa 1083/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi sygn. I ACa 394/13). Reasumując, zobowiązanie z weksla staje się abstrakcyjne dopiero wtedy, gdy zostanie on puszczony w obieg i nabędzie go osoba trzecia działająca w dobrej wierze. Wobec niej nie będzie można faktycznie podnosić przed sądem zarzutów dotyczących stosunku prawnego będącego podstawą wystawienia weksla.

Reasumując, Sąd Rejonowy uznał, że ze względu na treść art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim i art. 10 prawa wekslowego, weksel zabezpieczający kredyt konsumencki, nie może być źródłem zobowiązania abstrakcyjnego (nie może być indosowany), a zatem powód winien wskazać dowody na istnienie i wysokość zobowiązania wekslowego zgodnie z ogólnymi regułami dowodzenia określonymi w art. 6 k.c. Podkreślił, że porozumienie wekslowe jest umową (dwustronną czynnością prawną) zawartą między wystawcą weksla a remitentem, której towarzyszy wręczenie weksla in blanco. Na jej podstawie dochodzi do powstania zobowiązania z weksla in blanco.

Skutkiem zawarcia porozumienia i wydania weksla in blanco było stworzenie po stronie wierzyciela uprawnienia do wypełnienia weksla zgodnie z warunkami określonymi w porozumieniu, zaś po stronie wystawcy powstał obowiązek zapłaty sumy wekslowej na podstawie uzupełnionego dokumentu weksla. Treścią porozumienia było bowiem upoważnienie o charakterze nieodwołalnym, do uzupełnienia przez wierzyciela weksla o brakujące elementy, zgodnie z poczynionymi w porozumieniu ustaleniami, bez względu na formę w jakiej to porozumienie zostało zawarte. Porozumienie zazwyczaj obejmuje, poza upoważnieniem, także sposób i przesłanki uzupełnienia oraz treść brakujących elementów. Jeżeli jednak dłużnik wekslowy wydał weksel in blanco bez żadnych wskazówek co do jego wypełnienia, domniemywa się, że zaufał uczciwości wierzyciela i bez zastrzeżeń zgadza się na wypełnienie weksla przez tego ostatniego (por. wyrok SN z 28 maja 1998 r., sygn. III CKN 531/97, Pr. Gosp. 1999, nr 2, s. 11). Powszechny w orzecznictwie, a także piśmiennictwie, jest pogląd, iż porozumienie podlega regułom interpretacyjnym oświadczeń woli zgodnie z art. 65 k.c. W zakresie elementów nieobjętych porozumieniem, uzupełniając weksel in blanco jego posiadacz dokonuje tego na zasadzie swobodnego uznania. Jednakże przyznanie mu tej swobody nie oznacza całkowitej dowolności. Ograniczenia w tej kwestii są formułowane przez przepisy prawa wekslowego, zasady współżycia społecznego oraz dobre obyczaje (art. 56 k.c.).

Z treści art. 10 prawa wekslowego nie wynika jak należy traktować porozumienie, ani też w jakiej formie powinno ono zostać zawarte, a zatem może ono przybrać dowolną formę – zarówno pisemną, jak i ustną. Ważne jest, aby był to wyraźny przejaw woli, zrozumiały w sposób dostateczny oraz niebudzący wątpliwości co do skutków prawnych. Deklaracja wekslowa jest taką formą porozumienia wekslowego. Wypełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem powoduje rodzi skutki prawne, powodujące nawet nieważność zobowiązania wekslowego.

Pod pojęciem wypełnienia weksla z naruszeniem porozumienia należało rozumieć uprawnijające dłużnika do podniesienia zarzutów zachowanie remitenta, który wypełnił weksel in blanco niezgodnie z porozumieniem. Dotyczy to sytuacji gdy: 1) brak było podstaw do uzupełnienia weksla, tzn. weksel został uzupełniony mimo tego, iż nie ziszczył się warunek lub jeszcze nie nadszedł termin od którego strony uzależniły dokonanie tej czynności, 2) gdy weksel został uzupełniony po wygaśnięciu wierzytelności dla zabezpieczenia której był wystawiony, 3) gdy osoba nieuprawniona uzupełniła weksel, 4) gdy weksel został uzupełniony w sposób odmienny, niż to zostało uzgodnione w porozumieniu.

Sąd Rejonowy wskazał, że brak podstaw do uzupełnienia weksla powoduje, iż zobowiązanie wekslowe w ogóle nie powstanie, ponieważ nie ziszczył się warunek, czy też nie nadszedł termin, który – zgodnie z wolą stron – rodził uprawnienie do wypełnienia weksla. Wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej powoduje, iż odpada podstawa wystawienia weksla. Poza tym zobowiązanie wekslowe cechuje akcesoryjność w stosunku do wierzytelności nim zabezpieczonej, a zatem z chwilą wygaśnięcia wierzytelności zabezpieczonej wierzyciel traci uprawnienie do uzupełnienia weksla in blanco. Również w wypadku wypełnienia weksla przez osobę do tego nieuprawnioną, zobowiązanie wekslowe nie powstanie.

W sytuacji istnienia podstaw do uzupełnienia weksla i uczynienia tego przez osobę uprawnioną, jednakże w sposób niezgodny z porozumieniem w orzecznictwie prezentowane były odmienne poglądy co do skutków prawnych. Zgodnie ze stanowiskiem bardziej rygorystycznym, w sytuacji wypełnienia weksla in blanco przez jego posiadacza w sposób niezgodny z porozumieniem – na niekorzyść dłużnika – takie zobowiązanie wekslowe w ogóle nie powstaje. Drugi, mniej rygorystyczny pogląd, stanowi, iż w wyniku uzupełnienia weksla in blanco niezgodnie z porozumieniem, dłużnik wekslowy odpowiada za zobowiązanie jedynie w granicach określonych w porozumieniu. Za tym stanowiskiem przemawia cel, dla którego weksel in blanco został wystawiony. Spełniać ma on wszakże funkcję zabezpieczającą,

a zatem należy utrzymać zobowiązanie wekslowe w granicach zawartego wcześniej porozumienia, gdyż odmienne założenie ograniczyłoby znaczenie praktyczne tego instrumentu.

Mając na względzie ten ostatni pogląd Sąd Rejonowy, uznał, iż zobowiązanie wekslowe powstanie dopiero po uzupełnieniu weksla in blanco zgodnie z porozumieniem wekslowym. Wskazał, że zgodnie z poglądami orzecznictwa i doktryny weksel in blanco nie jest jeszcze wekslem, gdyż może być wypełniony niezgodnie z umową (orzeczenie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 1933 r., sygn. III 1 Rw. 2582/32). Zobowiązanie wynikające z weksla in blanco jest zobowiązaniem warunkowym, które wywoła skutek prawny z mocą wsteczną, gdy weksel zostanie wypełniony zgodnie z przepisami prawa. Upoważnienie do wypełnienia weksla mogło zostać udzielone w sposób wyraźny lub dorozumiany zaś jego wykładnia winna być dokonana na ogólnych zasadach art. 65 k.c. Powyższe porozumienie wekslowe musi zawsze istnieć, choćby w formie dorozumianej. Sądzić należy, że formą takiego porozumienia jest także sytuacja, gdy dłużnik wydaje podpisany przez siebie weksel bez żadnych wskazówek co do jego wypełnienia, ufając uczciwości wierzyciela i bez zastrzeżeń zgadzając się na każdą treść weksla. Wówczas nie mógłby on kwestionować, że wypełniono weksel wbrew porozumieniu.

Jednak Sąd Rejonowy, podzielając zapatrywania Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 16 czerwca 2010 r., sygn. I CSK 481/09, stwierdził, że porozumienie wekslowe, w którym najistotniejszy element zobowiązania w postaci sum wekslowej pozostawiony został zupełnej swobodzie lub dowolności wierzyciela należałoby traktować jako naruszające art. 353¹ k.c. ze skutkiem z art. 58 §2 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., sygn. II CSK 296/10). Porozumienie wekslowe jest umową pomiędzy podpisującym a odbiorcą w przedmiocie wydania weksla niepełnego, zawierająca zobowiązanie podpisującego i uprawnienie odbiorcy nie tylko do wypełnienia weksla, ale jednocześnie do sposobu wypełnienia weksla. Zobowiązanie to i odpowiadająca mu wierzytelność powstają więc dopiero po uzupełnieniu weksla in blanco, zgodnie z zawartym porozumieniem (uchwała SN z 29 czerwca 1995 r., sygn. III CZP 66/95). To porozumienie, będące umową, musi mieć chociażby minimalną treść, a więc musi obejmować nie tylko upoważnienie do wypełnienia weksla, ale i wskazanie co do sposobu jego wypełnienia. Nie można akceptować sytuacji, w której jeden z najistotniejszych elementów zobowiązania, jakim jest suma wekslowa, w żaden sposób nie zostałaby określona, czyli pozostawiona byłaby zupełnej swobodzie czy też dowolności wierzyciela. Takie porozumienie należałoby traktować jako naruszające art. 353¹ k.c., skutkujące nieważnością porozumienia (art. 58 §1 k.c.). To zaś oznaczałoby brak porozumienia – w konsekwencji nie powstałoby zobowiązanie wekslowe o treści wyrażonej w wekslu (por. wyrok SN z 16 września 2004 r., sygn. IV CK 712/03).

Dowodem zawarcia porozumienia wekslowego jest zazwyczaj tzw. deklaracja wekslowa. Deklaracja nie jest warunkiem ważności weksla in blanco i nie należy utożsamiać jej z porozumieniem wekslowym. Jednak jest ona dokumentem stwierdzającym zawarcie takiego porozumienia i nie musi w całości oddawać jego treści. Deklaracja może mieć formę umowy, ale w praktyce wekslowej ma zwykle charakter jednostronny, a często poza dłużnikiem wekslowym podpisują ją i inni dłużnicy wekslowi, np. awaliści. Sporządzenie deklaracji wekslowej i dołączenie jej do weksla in blanco ułatwia sytuację dowodową w przypadku zarzutu nieprawidłowego wypełnienia weksla, ale także ułatwia realizację uprawnień z weksla. Z istoty weksla in blanco wynika zaś, że weksel taki musi być wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym. Do oceny zakresu uprawnień wierzyciela wekslowego z oddanego mu blankietu wekslowego w całości niewypełnionego nie jest miarodajna okoliczność, jak sobie wystawca weksla swe zobowiązanie przedstawia, lecz wola stron, wyrażona przy oddawaniu weksla, co do jego wypełnienia (orzeczenie SN z 27 grudnia 1928 r., sygn. Rw 2463/28).

Sąd Rejonowy podzielił też poglądy doktryny, które wskazują, że brak zakazu stosowania weksli in blanco na zabezpieczenie roszczeń pożyczkodawcy w ustawie o kredycie konsumenckim to najwyraźniej niedopatrzanie ustawodawcy. Umożliwienie bowiem pożyczkodawcom wystawiania weksli będących źródłem zobowiązań abstrakcyjnych niweczy zasadniczo sens istnienia wszelkich przepisów przewidujących ochronę konsumenta, takich jak przepisy o odsetkach maksymalnych (359 §2¹ k.p.c.), o klauzulach abuzywnych ((...) §1 k.c. i nast.), karze umownej (483 §1 k.c.) czy pozaodsetkowych kosztach kredytu (art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim). Treść art. 41 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim nie zapewnia wystarczającej ochrony konsumentom, którzy w swej większości

nie są osobami biegłymi w prawie, a zatem miałyby znaczne trudności w uzyskaniu przewidzianego w tym przepisie odszkodowania.

W sytuacji konfliktu między znaczeniem weksla jako źródła abstrakcyjnego zobowiązania a przepisami polskimi i unijnymi dotyczącymi praw konsumentów, Sąd Rejonowy uznał jako oczywiste, że pierwszeństwo ma ochrona praw konsumentów. Dlatego w sytuacji nieprzedłożenia umowy między pożyczkodawcą a pożyczkobiorcą – konsumentem, gdy zaistniały uzasadnione wątpliwości co do zgodności z prawem tejże łączącej lub jej znacznej części, uwzględnienie powództwa uznał za niemożliwe. Powołał przy tym dyrektywę 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG – 3 2008 L (...), Dz. U. UE L 133, 22/05/2008, w której w pkt 18 wskazano, że: konsumentom powinno zapewnić się ochronę przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd praktykami, w szczególności w odniesieniu do ujawnianych przez kredytodawcę informacji, zgodnie z dyrektywą (...)/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) (1)(...). Natomiast w pkt 27 wskazano, że „państwa członkowskie powinny podjąć właściwe działania, biorąc pod uwagę specyficzne cechy swojego rynku kredytów, w celu promowania odpowiedzialnych praktyk na wszystkich etapach kredytowych stosunków umownych. Środki te mogą obejmować na przykład udzielanie informacji i edukowanie konsumentów, w tym ostrzeganie o ryzyku, jakie wiąże się z zaległościami w spłacie lub nadmiernym poziomem zadłużenia. Na rozwijającym się rynku kredytów ważne jest w szczególności, by kredytodawcy nie angażowali się w nieodpowiedzialne udzielanie pożyczek lub udzielanie kredytów bez uprzedniej oceny zdolności kredytowej, a państwa członkowskie powinny sprawować odpowiedni nadzór w celu uniknięcia takich zachowań oraz powinny ustalić niezbędne środki w celu karania kredytodawców w razie wystąpienia takich sytuacji. (...)”.

W rozważanym stanie faktycznym Sąd Rejonowy miał wątpliwości, co do sumy dochodzonej przez powoda pozwem, a tym samym co do tego, czy kwota na którą weksel został wypełniony jest prawidłowa i czy w ogóle wypełnienie to nastąpiło zgodnie z postanowieniami porozumienia stron, w tym przede wszystkim umową jako integralną częścią takiego porozumienia, na którą strona powodowa się powoływała, a której nie przedstawiła. Zdaniem Sądu Rejonowego dochodzenie należności z weksla wyłącznie w oparciu o weksel, bez przedłożenia umowy źródłowej w sporze z konsumentem stanowi nadużycie prawa podmiotowego i z tego tytułu nie może korzystać z ochrony, zgodnie z art. 5 k.c. Opieranie roszczenia powoda jak w niniejszej sprawie wyłącznie na wypełnionym wekslu byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i zasadami współżycia społecznego. Zdaniem Sądu Rejonowego powód powinien dołączyć do akt przede wszystkim umowę, na którą powołuje się zarówno w złożonym piśmie zawierającym wypowiedzenie umowy, jak i w deklaracji wekslowej. Dopiero łączna analiza deklaracji wekslowej i umowy pozwoliłaby Sądowi na ustalenie, czy weksel został wypełniony prawidłowo. Tymczasem w przedmiotowej sprawie, pomimo wezwania Sądu, powód zaniechał przedstawienia umowy pożyczki. Uniemożliwiło to zweryfikowanie treści weksla odnośnie poprawności jego wystawienia. W szczególności brak było możliwości ustalenia prawidłowości oznaczenia sumy wekslowej czy terminu zapłaty bądź wystawienia weksla. Powód nie przedstawił przy tym dowodu doręczenia wypowiedzenia umowy pożyczki oraz wezwania do zapłaty weksla.

Sąd Rejonowy podkreślił, że warunki wypełnienia weksla w przypadku wskazanym w pkt a i b mogły być ze sobą sprzeczne – zarówno co do sposobu i okresu. Pierwszy dotyczył zaległości z płatnością za dwa okresy, drugi jakiegokolwiek niewywiązania się z umowy, a taką przecież jest również niezapłacenie za 2 pełne okresy. Z treści wypowiedzenia umowy wynika, że przesłanką wypełnienia weksla było ziszczenie się warunków wskazanych w punkcie a) deklaracji wekslowej. Warunkiem wypełnienia zgodnie z tym punktem jest wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni, a następnie wypowiedzenie umowy i wypełnienie weksla po wypowiedzeniu. Strona powodowa nie wykazała jednak, aby doszło do wezwania, a po jego skutecznym doręczeniu i upływie 7 dni (art.61 §1 k.c.), wypowiedzenia umowy z terminem 30 dni i dopiero wypełnieniu weksla. Z treści pisma wynika natomiast, że z momentem wygenerowania pisma w dniu 9 listopada 2015 r. został już wypełniony weksel in blanco z datą zapłaty 30 dni od wystawienia pisma (tj. 9 grudnia 2015 r.), a nie jego skutecznego dotarcia do adresata. Takie wypełnienie weksla należało uznać za sprzeczne z

deklaracją wekslową, ponieważ weksel mógł być wypełniony dopiero po skutecznym wypowiedzeniu i upływie terminu 30 dni.

Wątpliwości Sądu wzbudziła też kwestia ubezpieczenia przedmiotowej pożyczki, którego kwota – jak się wydaje – przekraczała wysokość kwoty wypłaconej pożyczkobiorcy. Zweryfikowanie szerzej tej kwestii, szczególnie pod kątem stosowania ukrytej formy prowizji, nie było możliwe wobec braku wyjaśnień ze strony powoda i nieprzedłożenia żądanych dokumentów.

Na tej podstawie Sąd Rejonowy oddalił powództwo, powołując się na treść art. 5 k.c. i 6 k.c. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w przepisie art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez powoda w całości, który zarzucił:

1. obrazę prawa materialnego w szczególności:

- art 10 ustawy z 28 kwietnia 1936 r. – prawo wekslowe w zw. z art. 48 ustawy z 28 kwietnia 1936 r. - prawo wekslowe i art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywał na stronie powodowej w sytuacji, gdy powództwo zostało oparte na podstawie weksla in blanco, a tym samym sprawa niniejsza zyskała charakter sprawy wekslowej, powodując, iż obowiązek udowodnienia wad wypełnionego weksla, niezgodności z deklaracją wekslową, czy też nieistnienia zobowiązania, bądź wykazania, iż zobowiązanie to nie opiewa na kwotę wskazaną w treści weksla zgodnie z zawartym przez strony porozumieniem obarcza stronę pozwaną, a nie powodową,
- art. 5 k.c. w zw. z art. 56 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na nieuzasadnionym oddaleniu powództwa w oparciu o ten przepis, pomimo braku podstaw, w szczególności niewzskazanie przez sąd orzekający jak konkretnie zasada współzycia społecznego została naruszona;

2. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na rozstrzygnięcie, tj.:

- art. 3 k.p.c., 232 k.p.c. i art. 187 §1 pkt 1 i 2 k.p.c. polegające na nieuzasadnionym oddaleniu powództwa, pomimo faktu, że strona pozwana pozostawała w całkowitej bierności w odniesieniu do zgłoszonego roszczenia i nie zakwestionowała podstawy i prawidłowości wypełnienia i wystawienia weksla,
- art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 101 ustawy z 28 kwietnia 1936 – prawo wekslowe poprzez nieuwzględnienie powództwa w wypadku gdy strona powodowa oparła swe roszczenie na przedstawionym do zapłaty prawidłowo wypełnionym ważnym dokumencie wekslowym i to wobec wykazania uprawnienia do dochodzenia roszczenia z weksla stanowiącego podstawę pozwu,
- art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. polegające na naruszeniu zasady kontradiktoryjności, w sytuacji gdy strona powodowa udowodniła swoje roszczenie co do zasady i wysokości, a Sąd I instancji, mimo braku jakiegokolwiek reakcji pozwanego, przeprowadził postępowanie dowodowe z naruszeniem tej zasady, wydając orzeczenie w „oparciu o umowę pożyczki mającą wynikać z innej aniżeli prowadzona sprawa”

3. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że strona powodowa nie złożyła pozwanemu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki oraz iż weksel został wypełniony w sposób niezgodny z przepisami unijnymi dotyczącymi ochrony praw konsumentów.

Stawiając powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje; ewentualnie domagała się uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie była zasadna. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz dokonał na tej podstawie właściwej oceny prawnej, które Sąd Okręgowy podzielił w całości i przyjął za własne.

Niewątpliwie przedstawiony do realizacji weksel powinien zawierać wszystkie cechy ważności i nie może nasuwać żadnych wątpliwości co do swej prawdziwości i treści. Zarzuty strony skarżącej dotyczyły, jej zdaniem, dokonania przez Sąd Rejonowy błędnej oceny prawnej wystawionego weksla pod względem jego ważności i prawidłowości związanej z posiadaniem niezbędnych elementów oraz dokonywaniem przez uprawnionego wierzyciela czynności koniecznych dla skutecznego dochodzenia praw z weksla. Jak wynika z apelacji, Sąd Rejonowy niewłaściwie przyjął, że ciężar dowodu w sprawie niniejszej spoczywał na stronie powodowej w sytuacji, gdy sprawa ma charakter sprawy wekslowej, a także, iż sąd I instancji działał za stronę pozwaną, przez co dopuścił się naruszenia przepisów wskazanych przez powoda w apelacji.

Podkreślenia jednak wymaga, że wypełnienie weksla musi czynić zadość wymogom formalnym prawa wekslowego oraz merytorycznie odzwierciedlać należność wynikającą ze stosunku podstawowego. Dla rozstrzygnięcia sprawy należało więc zbadać, czy weksel własny przedstawiony przez powoda czyni zadość wszystkim wymogom prawa wekslowego i czy może on być podstawą dochodzenia roszczeń w niniejszym postępowaniu.

Elementy, które powinien zawierać weksel własny wymienione zostały w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – prawo wekslowe (Dz. U. nr 37 poz. 282). Zgodnie z tym przepisem weksel własny musi przede wszystkim zawierać: 1) nazwę „weksel”; 2) bezwarunkowe przyrzeczenie zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; 3) oznaczenie terminu płatności; 4) oznaczenie miejsca płatności; 5) nazwisko osoby na której rzecz nabyć dokonana zapłata; 6) oznaczenie daty miejsca wystawienia weksla; 7) podpis wystawcy weksla. Wystawca weksla własnego zobowiązuje się sam do zapłaty, a więc występuje w charakterze dłużnika głównego. Zobowiązanie z weksla własnego podlega z pewnymi odmiennościami, takim samym regułom jak z weksla trasowanego i z mocy art. 103 prawa wekslowego stosuje się do weksla własnego przepisy o wekslu trasowanym.

Co do zasady zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, tj. jest niezależne od stosunku prawnego, który był gospodarczą przyczyną jego zaciągnięcia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 20 sierpnia 2008 r., sygn. I ACa 521/08, publ. (...) nr (...): „Jeżeli posiadaczem weksla jest remitent czyli pierwszy wierzyciel, to przysługują mu dwa roszczenia: ze stosunku podstawowego (kausalnego) oraz z weksla”, por. również wyrok Sądu Najwyższego z 14 listopada 2006 r., sygn. II CSK 205/2006, publ. OSNC 2007, nr 9, poz. 139; wyrok Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2008 r., sygn. IV CSK 65/2008, publ. L..pl nr (...); a także postanowienie Sądu Najwyższego z 13 lutego 2009 r., sygn. II CSK 452/2008, publ. L..pl nr (...): „Posiadaczowi takiego weksla, będącemu pierwszym wierzycielem, przysługuje, w odniesieniu do wystawcy, zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i z weksla, z tym, że tylko raz może on uzyskać zaspokojenie swej wierzytelności i do niego należy wybór roszczenia”). Tak długo bowiem, jak długo weksel nie jest indosowany, przedstawia się ona analogicznie do niezależności dwóch dowolnych stosunków obligacyjnych inter partes.

Jeżeli te same strony są podmiotami stosunków wynikających z umowy sprzedaży i z umowy pożyczki, to istnieją między nimi dwa niezależne stosunki obligacyjne. Niektóre zarzuty oparte na jednym z tych stosunków mogą oddziaływać na możliwość realizacji praw wynikających z drugiego stosunku (np. potrącenie), co wynika z tożsamości podmiotowej stron, ale zasadniczo obie wierzytelności są niezależne. Gdyby okazało się, że umowa pożyczki jest nieważna, nie wpływa to na możliwość domagania się spełnienia świadczenia z umowy sprzedaży. Jeżeli jednak strony umowy pożyczki zawarły umowę prolongacyjną, to wynikający z niej zarzut – wynikający z osobistych stosunków stron – jest skuteczny między tymi stronami. Zgodnie z ogólną zasadą dłużnik może podnosić wszystkie zarzuty przysługujące mu osobiście względem wierzyciela, ale żadnych ponad to. Dotyczy to również wierzyciela z zobowiązania wekslowego.

Dlatego mówi się, że w stosunkach między bezpośrednimi kontrahentami wekslowymi samodzielność (abstrakcyjność) zobowiązania wekslowego ulega osłabieniu. Wobec pierwszego wekslobiorcy dłużnik wekslowy może bowiem bronić się zarzutami wynikającymi ze stosunków osobistych łączących go z remitentem (por. wyrok Sądu

Najwyższego z 26 kwietnia 2002 r., sygn. III CKN 1050/99, publ. L..pl nr (...); z 20 kwietnia 2004 r., sygn. V CK 427/2003, publ. PB 2005, nr 4, s. 32; z 9 lutego 2005 r., sygn. II CK 426/2004, publ. L..pl nr (...); z 19 czerwca 2008 r., sygn. V CSK 48/2008, publ. L..pl nr (...); wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 22 lutego 2013 r., sygn. I ACA 1192/12, publ. L..pl nr (...).

Dopuszczalność zarzutów ze stosunków osobistych przysługujących dłużnikowi wekslowemu względem jego pierwotnego kontrahenta wekslowego (remitenta) nie wymaga wyraźnej regulacji, wynika bowiem z ogólnych zasad prawa zobowiązań. Należy przy tym mieć na uwadze, że możliwość obrony dłużnika wekslowego wobec pierwszego wekslobiorcy przez odwoływanie się do zarzutów osobistych nie dotyczy tylko przypadków weksla in blanco, lecz jest ogólną zasadą znajdującą zastosowanie także w razie wystawienia weksla zupełnego. Modyfikacje dotyczące podnoszenia zarzutów występujące względem zasad prawa powszechnego wynikają tu przede wszystkim z regulacji procesowych (Jacek Jastrzębski, Maciej Kaliński, Komentarz do ustawy - Prawo wekslowe, [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, wyd. III, LEX 2015).

Odniesienie art. 65 k.c. do stosunków wekslowych, czyli stosunków zobowiązaniowych, lecz normowanych przepisami prawa wekslowego, wymaga uwzględnienia ich odrębności. Swoistość prawa wekslowego oraz rygory formalne, stanowiące istotę zobowiązań wekslowych, sprawiają, że przyjęta na tle art. 65 k.c. kombinowana metoda wykładni nie może znaleźć w pełni zastosowania do tłumaczenia zawartych w wekslu oświadczeń woli. Przy ustalaniu sensu wyrażonego w dokumencie oświadczenia woli według rzeczywistej woli stron, miarodajne jest to, w jaki sposób adresat i odbiorca rozumieli znaczenie tego oświadczenia, nawet gdyby ich rozumienie odbiegało od obiektywnego znaczenia użytych w dokumencie słów lub zwrotów. Wymaga to badania stanu świadomości stron i ich intencji, a tym samym szerszej niż sam tekst dokumentu podstawy wykładni. Niezbędne są co najmniej informacje stron o tym, jak same zinterpretowały oświadczenie woli i jak je rozumiały. Znacznie częściej konieczne jest sięgnięcie do pozadokumentowych środków dowodowych, jako że znaczenie oświadczenia woli może być przedmiotem sporu między stronami. Wszystko to prowadzi do wniosku, że ustalenie sensu wyrażonego w wekslu oświadczenia woli na podstawie przesłanek subiektywnych, czyli według rzeczywistej woli podmiotów zobowiązania wekslowego, nie jest dopuszczalne. Sprzeciwia się temu funkcja weksla, który jest dokumentem przewidzianym do obrotu. Nie powinno budzić wątpliwości, że niedopuszczalne jest ustalenie treści zobowiązania wekslowego z uwzględnieniem rzeczywistej woli podmiotów kreujących to zobowiązanie w tych wszystkich sytuacjach, gdy prawa inkorporowane w dokumencie, jakim jest weksel, zostały przeniesione przez indos i wierzytelności wekslowej dochodzi osoba trzecia, czyli kolejny wierzyciel, dla którego miarodajna jest jedynie treść weksla. W takich wypadkach możliwa jest wyłącznie obiektywna metoda wykładni samego tylko tekstu dokumentu. Wymaga tego wzgląd na pewność i bezpieczeństwo obrotu wekslowego.

Nie inaczej ma się rzecz w sytuacji, gdy nie doszło do przeniesienia praw z weksla i wierzytelności wekslowej dochodzi remitent jako jedyny wierzyciel. W takim wypadku odpada wprawdzie wzgląd na bezpieczeństwo obrotu wekslowego, niemniej jednak trzeba odrzucić możliwość odwołania się w procesie wykładni do rzeczywistej woli podmiotów zobowiązania wekslowego z uwagi na formalny charakter tego zobowiązania. Jest ono bowiem ucieleśnione w dokumencie, jakim jest weksel, nie istnieje poza jego treścią i nie traci swojego abstrakcyjnego charakteru tylko dlatego, że weksel nie został puszczony w obieg.

Treść zobowiązania wekslowego ustala się zatem na podstawie tekstu weksla. Nie oznacza to, że należy uwzględnić dosłowne brzmienie dokumentu. Decydujący bowiem jest sens wyrażonego oświadczenia woli ustalony w drodze wykładni obiektywnej na podstawie tekstu weksla (por. uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 29 czerwca 1995 r., publ. OSNC 1995/12/168, Lex nr 9220).

W wypadku wystawienia weksla własnego, który ma zabezpieczać wierzytelność remitenta wobec dłużnika np. z udzielonego kredytu lub pożyczki (tzw. weksel gwarancyjny), w praktyce spotykamy się z wręczeniem przez dłużnika wierzycielowi dokumentu, który nosi nazwę weksla, lecz nie zawiera przyrzeczenia bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej. Zazwyczaj w takich sytuacjach mamy do czynienia z wekslem niezupełnym, czyli z wekslem in blanco, chociaż wekslem gwarancyjnym może być także weksel zupełny, to jest taki w którym została

zamieszczona konkretna kwota. Na podstawie art. 102 prawa wekslowego niepełny weksel (in blanco) nie nadaje się do realizacji, co będzie możliwe dopiero po jego późniejszym uzupełnieniu. Dla osiągnięcia funkcji zabezpieczającej weksla, która uwzględniałaby interesy zarówno wierzyciela wekslowego, jak i dłużnika wekslowego, koniecznym jest, aby uzupełnienia danego weksla in blanco dokonywał wierzyciel wekslowy, a z drugiej strony przesłanki i granice tej czynności powinny być określone, co realizowane jest poprzez dodatkową umowę zwaną porozumieniem wekslowym, z reguły zawartym w tak zwanej deklaracji wekslowej.

Art. 10 prawa wekslowego dopuszcza wobec posiadacza podniesienie określonych zarzutów. Z treści tego przepisu wynika, że jeżeli weksel niepełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia chyba, że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Dopuszczalne jest jednak podniesienie zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem w stosunkach między wystawcą weksla a pierwszym wierzycielem, co jest wyrazem złagodzenia abstrakcyjnego charakteru takiego zobowiązania wekslowego.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 13 grudnia 2012 roku, sygn. akt V CSK 21/12 (publ. LEX nr 1293972) w razie zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 10 ustawy z 1936 r. prawa wekslowego, istnieje możliwość podniesienia wobec nabywcy weksla zarzutu dotyczącego wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z treścią zawartego porozumienia dotyczącego warunków jego wypełnienia. Weryfikacja tego zarzutu następuje poprzez zbadanie tzw. stosunku podstawowego łączącego wystawcę weksla z jego odbiorcą, z którego wynika (lub nie) określone roszczenie inkorporowane w treści wypełnionego weksla.

Artykuł 10 prawa wekslowego, regulując dopuszczalny zakres zarzutu niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla, nie podważa abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego, a jedynie osłabia odpowiedzialność dłużnika wekslowego przez umożliwienie mu odwołania się do stosunku osobistego łączącego wystawcę weksla i remitenta. Ze względu na ścisłe powiązanie weksla in blanco z porozumieniem regulującym zasady jego wypełnienia pozwany może bronić się zarzutem, że uzupełnienie nastąpiło niezgodnie z porozumieniem. Zarzuty takie mogą być podnoszone bez żadnych ograniczeń wobec powoda, którym jest bezpośredni odbiorca weksla in blanco (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 30 czerwca 2015 r., sygn. I ACa 211/15, publ. LEX nr 1761742). Zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje jednak w razie wypełnienia weksla in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem (por. wyrok Sąd Najwyższego z 17 czerwca 1999 roku, sygn. I CKN 51/98, publ. OSNC 2000/2/27).

Sąd Rejonowy nie stwierdził natomiast, iż weksel został wypełniony w sposób niezgodny z przepisami unijnymi dotyczącymi ochrony praw konsumentów. Powołanie się na dyrektywę 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG – 3 2008 L (...), Dz. U. UE L 133, 22/05/2008 miało charakter pomocniczy, wskazujący na konieczność ochrony praw konsumentów, która to ochrona w krajowym porządku prawnym została dokonana poprzez recypowanie przepisów dyrektywy w ustawie z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1497 z późn. zm.). Sąd odniósł się do znaczenia art. 41 tej ustawy w rozważanym stanie faktycznym w połączeniu z art. 10 i 101 prawa wekslowego.

Analizując znaczenie w rozważanym stanie faktycznym art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim widzieć trzeba, że z ust. 1 powołanego przepisu wynika, iż weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. W takiej sytuacji weksel może zostać przeniesiony na inną osobę jedynie w formie i ze skutkami właściwymi dla zwykłego przelewu, a nie przez indos, co skutkowałoby nieważnością takiego przeniesienia. W niniejszej sprawie rozważania te miały charakter teoretyczny, gdyż powód jest pierwszym wierzycielem wekslowym (remitentem), a weksel nie był przedmiotem przeniesienia w żaden sposób.

Stosownie do art. 339 §1 i § 2 k.p.c., jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny; W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Mimo bezczynności pozwanego sąd ma obowiązek krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń pozwu. Nawet i uznanie przez sąd twierdzeń pozwu za prawdziwe, nie zwalnia sądu od obowiązku dokonania prawidłowej oceny zasadności żądania opartego na przedstawionych twierdzeniach z punktu widzenia prawa materialnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 21 stycznia 2016 r., sygn. I ACa 874/15, publ. Legalis nr 1406717).

Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu, w zakresie tym bowiem nie obowiązuje domniemanie z art. 339 §2 k.p.c., negatywny zaś wynik takich rozważań powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 września 2013 r., sygn. I ACa 494/13, publ. Legalis nr 744672). Powstanie wątpliwości, o których mówi § 2 art. 339 k.p.c. nie wyłącza zaoczności, lecz prowadzi do konieczności przeprowadzenia przez sąd postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 1998 r., sygn. akt I CKU 34/98, publ. Legalis nr 338741). Skoro zatem sąd I instancji uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy, na skutek powstałych wątpliwości, koniecznym było zwrócenie się do powoda o złożenie umowy łączącej strony oraz deklaracji wekslowej, to na mocy art. 339 §2 k.p.c. posiadał umocowanie do podjęcia takiej inicjatywy.

Zgodnie z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Art. 232 k.p.c. stanowi natomiast, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zawarte w tym przepisie sformułowanie „sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę” należy rozumieć jako upoważnienie sądu w zakresie poszukiwania dowodów i zastępowania tym sposobem niezbędnej inicjatywy stron (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 stycznia 2017 r., sygn. V ACa 381/16, publ. Legalis nr 1575712). Zatem również na podstawie art. 232 k.p.c. wobec powstałych wątpliwości, Sąd Rejonowy posiadał uprawnienie do zwrócenia się do powoda o załączenie żądanych dokumentów w celu wykazania zasadności twierdzeń pozwu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej, uznać należało, że powód jako pierwszy wierzyciel i odbiorca weksla, wobec wątpliwości sądu, w toku procesu nie wykazał prawdziwości twierdzeń pozwu o okolicznościach faktycznych sprawy, przez co sąd mógł mieć zasadnicze wątpliwości co do skutecznego powstania zobowiązania wekslowego. Wprawdzie powód przedstawił deklarację wekslową, nie załączył jednak do akt umowy, do której postanowień odwoływała się ta deklaracja. Nie pozwoliło to na ocenę przez Sąd Rejonowy czy weksel został wypełniony prawidłowo. Powód nie wykazał też, że doręczył pozwanemu wypowiedzenie umowy pożyczki i że przed wypełnieniem weksla, zgodnie z deklaracją wekslową, wezwał dłużnika do zapłaty długu, co stanowiło niezbędną przesłankę do wypełnienia weksla.

Stosownie do art. 233 §1 i §2 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału; Sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Reguła współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów, nie będzie zachowana (a tym samym dokonana przez sąd ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie znajdzie się pod ochroną zasady swobodnej oceny materiału dowodowego) jedynie wówczas, gdy wnioski wyprowadzone przez sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Do naruszenia przepisu art. 233 §1 k.p.c. może dojść tylko wówczas, gdy skarżący wykaże uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów.

W ocenie sądu II instancji, Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie powoda o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych

dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Podobnie też wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 16 grudnia 2005 r. sygn. III CK 314/05 (publ. LEX nr 172176), podnosząc, że do naruszenia przepisu art. 233 §1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. W ocenie Sądu Okręgowego, strona apelująca w niniejszej sprawie w żaden sposób nie podważyła ustaleń faktycznych sądu I instancji, który w sposób logiczny wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku z jakich przesłanek wysnuł swe wnioski oraz na jakich dowodach się oparł. Prawdłowo także ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 17.04.2014 roku, sygn. akt I ACa 267/14, publ. LEX nr 1500864; wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z 19 lutego 2014 r., sygn. I Ca 2194/13, publ. LEX nr 1541193).

Strona skarżąca podnosząc zarzut wadliwego ustalenia przez Sąd, że nie doszło do złożenia pozwanemu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki nie powołała się na jakiegokolwiek argumenty. Stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy nie ustalił kategorycznie, że wypowiedzenie umowy pożyczki nie było skuteczne, a że okoliczności te nie zostały udowodnione. Stwierdził, że nie zostały przedstawione dokumenty, a przede wszystkim dowód wezwania do zapłaty przeterminowanego świadczenia oraz dowód doręczenia wypowiedzenia umowy, pozwalający ocenić kiedy umowa uległa rozwiązaniu i czy weksel został wypełniony po upływie terminu wypowiedzenia. Sąd wskazał, że wypełnienie weksla w chwili wygenerowania wezwania do zapłaty z 9 listopada 2015 r. należało uznać za sprzeczne z deklaracją wekslową, ponieważ weksel mógł być wypełniony dopiero po skutecznym wypowiedzeniu i upływie terminu 30 dni.

Oceny te miały niewątpliwie charakter przypuszczający, gdyż bardziej stanowczych nadal nie można czynić, wobec odmowy przedłożenia przez stronę powodową umowy pożyczki łączącej strony. Jak słusznie stwierdził Sąd Rejonowy dopiero analiza porozumienia wekslowego zawartego w deklaracji wekslowej łącznie z treścią umowy, do której odniesienia znajdują się w powyższej deklaracji, pozwoliłaby ocenić prawidłowość wypełnienia weksla. Nie można więc mówić o wyciągnięciu błędnych wniosków co do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Pamiętać trzeba, że ocena skuteczności wypełnionego weksla in blanco, a stanowiącego źródło roszczenia mieści się w granicach prawidłowości stosowania prawa materialnego, w tym warunków umowy na mocy której ustalono taką formę zabezpieczenia.

Postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. nie może zresztą polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów. Jeżeli posiadaczem weksla in blanco jest pierwszy wierzyciel – remitent – wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 24 września 2014 r., sygn. I ACa 405/14, publ. Legalis nr 1195671). Z kolei, zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. ma rację bytu tylko w sytuacji gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności nie mające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, bądź gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 września 2001 r., sygn. IV CKN 430/00, publ. LEX nr 1211984), co jednak w okolicznościach niniejszej sprawy nie miało miejsca.

Mając na uwadze powyższe, uznać należało, że stawiane przez apelującego zarzuty naruszenia przez sąd I instancji przepisów prawa materialnego, tj. art 10 ustawy z 28 kwietnia 1936 r. - prawo wekslowe w zw. z art. 48 tej ustawy i art. 6 k.c., jak też przepisów postępowania, tj. art. 232 k.p.c. art. 187 §1 pkt 1 i 2 k.p.c., art. 233 §1 k.p.c. art. 339 § 2 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., 232 k.p.c., 233 §1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. i art. 101 ustawy - Prawo wekslowe były niezasadne.

Dlatego też, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.